

Modernament el dialecte central ha tendit a reduir el sentit del mot a la idea de 'posar joies i altres objectes preciosos dins una capseta (*estoig*)' o altre lloc ben tancat i circumscrit, i hi ha estès l'africada *tj* del substantiu al verb. Però això no ha estat general en la llengua literària enlloc, i, en particular a les Illes, tal com en literatura, s'ha mantingut plenament el significat ample, medieval, del verb. Així ho fa Verdaguier, ja en l'escalaborn de l'*Atl.* de 1867: «--- de bla fullatge, al reyetó robàvam, o a la verdosa, 'l niu / --- / quan una polla d'aygua baixà com un estel / --- / cull becada y de l'herva s'en puja a unas ginestas, / del ginestar a un grèvol vola, de més ensà, / y de grèvol en grèvol, a voladetas llestas, / ve cap al niu de brossa que 'ns *estojava* ufà» (VI, 22d; no en l'ed. de 1878 però és perquè va renovar tot el passatge), «jugarà ab les garlandes de nostre prometatge, / que jo *estoji*, l'escórpora que entre les roques viu, / y, horror!, en nostre tàlam flayrés de nuviatge, / ab rinxos de mes filles tal volta farà niu» (VIII, 33b, 1867 i 1878).

Amb ús popular el veiem encara pertot a les Illes (fins a Eiv.: «guardar en el sitio correspondiente», PzCabr.): «[pren la botella de la tinta y pega xarumbada ---] —Coranta llamps! Quina casta de vi negre més agre que hi tés *estojat!*», PdAPenya (*IdOr.* I, 108). A Menorca una endevinalla, preguntant pels mocs, en diu «es pobres ho tiren / i es rics ho *estojem*» (Camps Merc. I, 252, 268), i vegeu-ho parlant de coses supersticioses (ibid. II, 98); a Mijorn Gran vaig anotar *estóža* per 'amaga' i 'desa' (1964). I l'Alguer ha fet com les Balears: «la princesa envia dos missatges d'amagat en casa del jove, per veure si li podia diure los pensaments qu' ell tenia *estojats* per l'endemà» (Ciuffo, BCEC, 1907, 52), i vegeu l'altra cita donada a propòsit d'*atuat*.

És ben coneguda l'etimologia d'aquesta paraula i de les seves afins romàniques. El verb germà del nostre s'ha mantingut també en port. *estovar* 'guardar curosament, atresorar', oc. ant. *estujar* (i un poc menys sovint *estojat*) id. i 'amagar'; fr. ant. *estoier*. A Itàlia el verb no es conserva en la llengua literària, però sí en dialectes del Nord i del Sud, en part fins amb accs. més primitives o més materials: Vincenza *stozzare* 'espolsar, llevar la pols', Canavese *stüüie*, calabr. *stuiare*, napol. *astojare* 'donar condícia, netejar' (Rohlf, ASNSL CLXIII, 313; REW, 8325). El substantiu derivat s'ha mantingut en el port. *estójo*, 'estoig', ast. *estoyu* 'fons de la pastera i de l'arca, que serveix de rebost', 'calaixet on es guarden joies', arag. ant. *estuyo*, fr. *étui* 'estoig', oc. ant. *estuğ*, del qual es manllevaren l'it. *astuccio* i el cast. *estuche* (veg. DCEC), mentre que en arag. antic trobem una forma manllevada del català, *estoch*, en inventaris de 1397 i 1426.

DERIV.: *Estoig* (no prové del ll. STUDIUM, que no explicaria el significat, sinó que és postverbal d'*estojat*) [S. XIII]: *estuig* apareix ja en les *VidesR* amb el sentit de 'sarró, saquet', veg. el glossari, i de més a més «amagà un anap d'argent en son *estuyt de pa*», parlant d'un pobre romeu (mots que es va saltar el ms. principal, fº 145v1, n. 57, però figuren en B, tra-

duint *in malba*, 426.24), i veg. supra per a més testimonis d'aquesta variant rossellonesa, però *estoig* ja apareix no sols des d'un doc. ross. de 1366, sinó també en la *Questa* de Reixac: «los gità abdosos de Paradís --- e tèn Eva tots ýorns lo ram en sa mà --- que ela lo veurà sovén: lavòs se pençà que ela no avie loch ne altre *astog* hon lo pogués mètre --- e lavòs lo ficà dedins la terra sí qu'el se tenc tot dret» (158.17 traduït *estui*). Especialitzat generalment en la capseta d'estotjar joies i objectes valuosos; tanmateix a Menorca, sobretot la toponímia, ens el mostra encara en el sentit més general d'amagatall': a Mercadal una coveta s'anomena en memòria d'un fet recordat, «s *astog dè* s'homo» (1964).

¹ *Estoja*, -ar, -au, pertot en les eds. Ag. i NCl. (I, 48.24), i Riq. també en les pp. 169 i 314, mentre que a la 26.15 imprimí *estuiat*. Tots tres es basen en l'ed. prínceps (verificada per Molinar per als NCl.), que Riquer declara no esmenar més que en l'ortografia; però, com vaig indicar en *LleuresC*, 376-8, Riquer hi féu un gran nombre de modificacions (no solament fonètiques), que vaig poder comprovar en la prínceps jo mateix; des de llavors, que ja no n'he disposat, he pogut veure-hi molts altres casos en què és increïble que la prínceps porti tals formes: en aquests mateixos capítols és evident que només les lliçons d'Ag. són possibles en la llengua del temps: e no i, de obeir, lancen no llencen, bahina no beina (pp. 26.14, 26.19, 27.13, 169.8f.); i també en la p. 26 és més versemblant que sigui exacte Ag. en imprimir una vegada *làgremes* i més avall *làgrimes*, que Riq. en unificar-ho.

Estova, *estovada*, *estovador*, *estovament*, *estovar*, ³⁵ *estoveir*, V. tou *Estovor*, V. *estubor* *Estra* adv., V. *extra*

ESTRABISME, pres del gr. *στραβισμός* id., derivat de *στραβός* 'guerxo'. □ 1.ª doc.: Lab. 1888 («guerxesa, malaltia de la vista»).

DERIV.: +*Entrabismat* vulgar per 'estràbic', com ho deien els presos obreristes de 1896 (per encreuament amb *entrevessat*): «mentre parlaven d'aquestes coses va acostar-se al rotllo un xicot gras com un toixó, mol-sut de galtes i vista *entrebismada*, com si diguéssim vestit de quatre parracs, a tall de camisola i pantalons ---», *Presons Imaginàries* II. *Estràbic* [1925, ho reclamava EdFontserè al DOrt.].

CFR.: *Estrabòmetre*. *Estrabotomia*.

Estrabucadament, V. *trabucar* *Estrabullat*, V. *estrambòtic* (ESTRIBOT) *Estracassat*, deformació del fr. *tracassé*

ESTRADA, del ll. STRATA o STRATA VIA 'camí empedrat o calçat', de STRATUS, -ATA, -ATUM, participi del verb STERNERE 'estendre per terra', 'formar-hi un jaç o gruixa de (tal o tal material)'. □ 1.ª doc.: 988 i ja 980.

En docs. rossellonesos apareix *per ipsa strada* en